

Motion

1975/76: 478

av herr Ringaby m. fl.
om obduktion

Våren 1975 antog riksdagen den obduktionslag, som, om än innebarande ett steg framåt, ändå inte tillfredsställer kraven på respekt för människors uttalade vilja inför döden.

Enligt den nämnda lagen får obduktion företas om den avlidne under sin livstid skriftligen medgivit det eller om obduktion behövs för att orsaken till dödsfallet skall kunna fastställas eller viktig upplysning angående sjukdoms beskaffenhet erhållas. Är dödsorsaken känd får emellertid inte obduktion ske om den avlidne eller nära anhörig uttalat sig däremot eller om obduktion eljest kan anses strida mot den avlidnes eller nära anhörigs uppfattning.

Liksom vi gjorde i motion 1975:1938 med anledning av propositionen 1975:50 med bl. a. förslaget till den nu gällande obduktionslagen vänder vi oss emot att hänsyn till den avlidnes i livstiden och/eller nära anhörigs förmodade eller meddelade negativa inställning inte behöver hindra obduktion, om denna förutsätts nödvändig för fastställande av dödsorsaken eller vinnande av "viktig upplysning" om sjukdom.

Vi förutsätter visserligen att obduktionsverksamheten bedrivs under värddiga former och delar uppfattningen att den inte skall dramatiseras.

Ändå är det vår bestämda mening att den avlidnes i livstiden uttalade eller anhörigs nekande till obduktion under alla omständigheter måste respekteras.

De fall där dödsorsaken oundgängligen *måste* fastställas hör hemma inom rättsmedicinen. Med andra ord skall då brott eller omständigheter som kan berättiga anhöriga till skadestånd misstänkas ha samband med dödsfallet. Obduktionslagen omfattar givetvis inte rättsmedicinsk obduktion.

Därutöver måste principen om den enskildes största möjliga rättssäkerhet vara vägledande för lagstiftningen. I den mån detta innebär avsteg från motsvarande nordisk eller vidare internationell lagstiftning, bör svensk lagstiftning föregå som mönstergill.

Med stöd av det anförda hemställas
att riksdagen antar följande

Förslag till ändring i obduktionslagen (1975:191)

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag äger tillämpning på obduktion som icke innefattar rättsmedicinsk undersökning.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Obduktion får företagas om den avlidne under sin livstid skriftligen har medgivit detta.

3 §

Saknas medgivande som avses i 2 § får obduktion företagas om det behövs för att orsaken till dödsfallet skall kunna fastställas eller viktig upplysning angående sjukdoms beskaffenhet erhållas. Är dödsorsaken känd får dock obduktion icke äga rum, om den avlidne eller nära anhörig till honom har uttalat sig emot det eller åtgärden eljest kan antagas stå i strid med den avlidnes eller nära anhörigs uppfattning.

Saknas medgivande som avses i 2 § får obduktion icke äga rum, om den avlidne eller nära anhörig till honom har uttalat sig emot det eller åtgärden eljest kan antagas stå i strid med den avlidnes eller nära anhörigs uppfattning.

3 a §

Har den avlidne muntligen eller skriftligen tagit tillbaka medgivande som avses i 2 § gäller 3 §.

4 §

I fall som avses i 3 § skall, där det kan ske och icke särskilda skäl talar emot, nära anhörig till den avlidne underrättas om obduktionen innan den äger rum.

Är dödsorsaken känd får obduktion icke påbörjas förrän skälig tid förflutit efter underrättelsen.

Nära anhörig till den avlidne skall, där det kan ske, underrättas om obduktionen innan denna äger rum, för såvitt inte medgivande som avses i 2 § föreligger. Obduktion får icke påbörjas förrän skälig tid förflutit efter underrättelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1977.

Stockholm den 21 januari 1976

PER-ERIC RINGABY (m)

INGEGERD TROEDSSON (m)

KNUT WACHTMEISTER (m)
i Staffanstorp

FILIP W. FRIDOLFSSON (m)

PER-ERIK C. NISSER (m)

HANS NYHAGE (m)

NILS CARLSHAMRE (m)

MÅRTEN WERNER (m)
i Malmö

KARL LEUCHOVIUS (m)

ALLAN ÅKERLIND (m)